

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 29.

Lýsingarprisur fyri þettireglu: 30 oyr. á forstúni; 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 17. juli 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovu. Telf. 143.

11. árg.

Okkara smærri sluppir?

Fiskiløysi hevur av og á verið gjúgnum allar tíðir. Men fiskur er altíð komin aftur.

Tað fiskiløysið, ið tey seinastu árinu hevur verið fyri okkara sluppum, nýtist so stalt ikki at vera ævigt.

Vit kunna koma at uppliva, at tað aftur verður møgult at borðfylla okkara sluppir — væl at merkja soframt snorisfiskiskapurin ikki verður gjordur ómøguligur av øðrum fiskireiðskap.

Hetta er væl at merkja eisini hitt stóra men í spurninginum: snorisfiskiskapur ella ikki!

Menn meina — flestir ið hvussu er — at sjálvt um orgrynni er til av fiski, fer tað illa at bera til hjá snorinum ímillum ein flota, ið roynir við tróli, línu, gornum og kanska øðrum greiðum við.

Um so er, er útlitið myrkligt fyri framhaldi av sluppfiskiskapi við snori.

Harafturat kemur, at sjálvt um sluppfiskiskapurin batnar eini 25 procent, ja sjálvt um vit siga 50 procent, gevur hann nóg ov lítið til fiskimenninar, so teir kunna freista eitt bert ógvuliga spartaansk frítt og sjálvbjargið lív.

Spurningurin at nýta okkara smærri sluppir á annan hátt enn higartil vanligt. Hvor vítt sluppirnar kunnu nýtast til línu ella garnfiskiskap eru menn ymskir á máli um, so leingi tær ikki ikki eru royndar til henda fiskiskap.

At gera royndir her við miðal smáum sluppum er neyðturvuligt, tí meðan sluppirnar í ár vóru so gott sum sorar á Suðurlandinum, sigst at Íslendingar língu fitt við línu og gornum.

Á hvorjum ári halda norskir síldabátar á stodd við »Havellen« til Íslands at veiða síld við drívgorum.

Tað hevur sum oftast borið væl til hjá teim.

Sluppirnar hjá okkum máttu í minsta lagi verið líka góðar til síldaveiðu sum hesir norsku síldabátarnir.

Her má nakað vera at gera! Men vansin her, sum í at kalla øllum fari hjá okkum, har ið tað er talan um nýggjar leiðir, er peningatrotið.

Tað kostar at keypa gorn, ikki talan um snurpinótir og snurpibátar — menn hava gjørt reiðilig kvett við sluppum við snurpinót. Ein føroysk slupp legði í tvey ár um 50.000 kr. til góða við snurpinót.

Her má fiskaribankin koma hjálpanði til.

Til saltfiskiskapin fæst »útrúningsslá« — nakað líkilt mátti kunna gjorst viðvíkjandi eini stórra síldaveiðu við okkara sluppum.

Hesin og aðrir spurningar um hvussu vit best kunnu fáa okkara smáu sluppir rentablar eiga at vera greiddir til komandi síldaveiðitíð.

Fiskimaður.

Harra Jóannes bóndi Patursson, lögtingsmaður.

Skulu vit ikki vera samdir um at lata javnaðarflokkin og formann hansara um, hvussu stóður og svar falla flokksins vegna.

So leingi, sum eg av javnaðarflokkinum eri valdur formaður hansara, fara tygum at vera noyddur við tað givna svarið sum svar flokksins.

Tað kann vera, at tygum hava haft eitt hvørt stórmál í byggu við vetrarfundir tygara, men so hava tygum verið sera óheppin í framburðinum, tí okkum javnaðarmonnum steig tað fremst hjá tygum at sleppa at geva politiska lúsingar — tó aftaná fyrst at hava bakbundið mótsøðumenninar, so teim var ómøgult at bera á loft afturimóti.

Tað fellur tí so logið, at tá ið tygum nú — ið kanska einhvør stór hugsjón tygara vinnur uppundan aftur og fram um hugin til at geva politiskar lúsingar — hoyra, hvat ið tygum hava fingist við í vetur, so merkja sjálvar tygum tað fyrri brigsl.

Eg fari tí at lýva mær at leggja tygum tey ráð ikki aftur at biðja okkum javnaðarmenn um at viðgera tygara brigslarøður, men heldur seta tygum, sáttligur í huga, at skriva niður tygara møgulu broytingaruppskot til stóðusvar hjá teim føroysku politisku flokkum.

Tá leggjur landið skart skorið — og kunnu tygum vera visur í svari.

P. M. Dam.

Veving og hondarbeið.

Skeið verður á Føroya Fólka-háskúla frá 12. august til 10. oktober. Geri so væl at siga frá innan ólavssøku.

Ada Rasmussen. Bergljót av Skarði.

„SMØRLIKA... ?
„Ja, ... vitaminir!!!

Arbejderen

som

Aktionær.

Et Par Ord om moderne Fagforenings-Opgaver.

(Social-Demokraten).

Social-Demokratens Læsere bemærkede sikkert forleden, at vor økonomiske Medarbejder heretede om et Indlæg fra en Arbejder-Tillidsmand paa De danske Sukkerfabrikers Generalforsamling.

Sukkerhusarbejdernes Form. Algot Norlin, tog Ordet i Aktionærernes Kreds og fremførte en Række af de Spørgsmaal, Fabrikernes Arbejdere til daglig diskuterede.

Det er ikke, hvad Tillidsmand Norlin ved denne Lejlighed fremførte, vi ved denne Lejlighed fremførte, vi vil understrege, men Betydningen af, at Arbejdernes Tillidsmænd har skaffet sig Adgang til flere betydende Aktieselskabers Generalsamlinger. At der kan siges noget af Værdi for Arbejderne ved saadanne Lejligheder, afgav Norlins Indlæg Beviset for, det, han sagde, blev refereret i vor egen Presse og overalt i Borgerpressen, vel i Borgerpressen ud fra Betragtningen »Krydderi til tort Talmateriale«, men lige meget med Bevegggrundene, de Ord, Arbejdernes Tillidsmand sagde ved denne Lejlighed, blev hørt.

Sukkerhusarbejderne har to Aktier i De danske Sukkerfabriker. En paa 1000 Kr. og en paa 100 Kr. Andre Fagforbund har Aktier i store Firmaer, men paa dette specielle Omraade er der sikkert mange, endnu oversete Muligheder for at skaffe Arbejdernes Tanker og ønsker ført frem, dels for Aktionærerne og dels for Offentligheden. Hvis et Fagforbund eller Fagforening har disponibel Kapital, hvorfor da ikke anbringe nogle faa Tusinde i de Firmaers Aktier, hvor Medlemmerne arbejder? Paa Aktionærernes Møde kan der siges Ting af Værdi, og der kan hentes Oplysninger til Brug for Organisationens Arbejde.

Algot Norlins Indlæg paa Sukkerfabrikernes Generalforsamling har afgivet et talende Vidnesbyrd om Værdien af, at en Arbejderorganisation har nogle faa Aktier og Adgang til Aktionær-Generalforsamlinger, og den specielle Side af moderne Fagforeningsarbejde, der her rejses, bør i hvert Fald bemærkes af alle interesserede Fagforeningsfolk.

Ymisk tiðindi.

Teir neutralu eftiransingarnir við Portugals og Fraklands markaskjal við Spania eru tiknir av.

Tað er váttað, at Týskararnir á kriggsskipinum »Deutschland« skutu fyrst eftir teim spansku stjórnarflúgvarunum, áðrenn hesir kastaðu bombur yvir »Deutschland«. — Týskaranna sokallaðu »represaliir« við at dýkja Almeria undir við sprengiknottum var so stalt einans eitt av teim ráðastu kriggsálopum.

Eisini er tað prógvað, at Týskaranna uppástandur, at ein undirvatnsbátur hjá Valencia-stjórnini skuldi hava skotið triggjar torpedoir eftir týskum herskipi, ikki er annað enn ein »strategisk gestuse« fyri at fáa England—Frakland at taka støðu ímóti stjórnarmonnum í Spania, og um tað ikki bar til, so fyri at fáa eitt uppskott at fara burtúr eftiransunnarpolitikkinum og bróta niður non-intervensjónina soleiðis, at Italia og Týskland ótarnað kunnu styðja Francoflokkin við herfólki og vápnum.

Hitt dikturstýrða Portugal royndi at fylgja Italia og Týsklandi og rak burtur teir neutralu eftiransararnar við hitt spanska markið.

Men nú segði Frakland seg við burtúr og helt fyri, at tá ið Portugal ikki vildi hava neutralar eftiransarar, vildi tað heldur ikki — og kl. 12 týsdagin vóru eftiransararnir við fransk spansk markið avsettir.

England hevur lagt fram uppskot til nýggja seming landanna ímillum viðvíkjandi stóðuni til Spania.

Tiðindi ganga frá, at England skjýtir uppá, at settir skulu verða neutralir »observatorar« í teim spansku havnum.

Vilja teir stríðandi ikki góðkenna hetta uppskott, gevur England uppat við at seta fram uppskot.

Óg hvussu verður tá?

Hitt stóra átópið hjá stjórnarmonnum

við Madrid sigst at hava brotið Francoherin 100 km aftur á bak. Tiknir skulu vera hópur av býum.

Men hetta nokta Franco-menninir.

Í Kina

tykjust Japanararnir at gera seg til harrar yvir hesum veldiga ríki.

Ógilgir herar sigast at vera

fluttir frá oyggjunum til fastlandið.

England, Frakland og Ameriku sigast at hava mótmelt hesari atferð Japans — men hvat leggja Japanararnir í orð.

Hjá teimum sum hjá Týsk-aram og Italiamonnum ljóðar: Kriggj, kriggj og aftur kriggj!

Loftbardagi

fór um dagin fram millum stjórnarmanna og Franco flúgvarar. Hesin bardagi leyk við, at Franco misti 30 og stjórnarmenninir einans 3 fløgur.

Stjórnarskifti í Belgíu?

Van Zeeland, ið við seinastu valini í Belgíu vann so stóruga yvir nazistunum, hevur boðað konginum sína fráfaran. Men kongurin hevur ikki viljað tikið við tilboðnum.

Tað eru nakrar »ammest« lógir fyri politiskar brotsmenn, ið hava elvt mótsloðu móti van Zeeland, forsætisráðharran.

Van Zeeland sigist at vilja halda fram, men hansara justitsministari mátti fara frá.

Í Týsklandi

harðnar stríðið millum kirkjuna og statin.

Hitler vil ikki gevast, og kirkjan sigur seg at vilja lýða Guðs boð fram um Hitler.

Kirkjan plagar altíð at sigra — logið skal tað vera, um hon verður tann, sum í hesum stríði bitur í grasið.

Frango

sigir, Salamanca hevur fingið eitt risalán frá finansinum í Englandi, nógvar milliönur pund sterling. — London sigur seg kortini einki at vita av hesum.

Óngland

hevur gjørt eitt semingaruppskot viðvíkjandi eftiransanini í Spania. Eitt enskt blað, ið stendur í parti við ministerið, heldur, at hetta er síðsta ávarðing til Italu og Týskland. Í Týsklandi verður hetta uppskot ikki heilt illa upptikið, tí tað sigst eisini at hava havt Týsklands interessur í huga.

Tað er ið hvussu er, siga teir, eitt grundarlag, ið samráðast kann á.

Frá San Francisco

frættist, at sovjetflúgvararnir hava gjørt »verðinsrekord« í longdarflúgving.

Stór samansverjing

skal vera uppdagað av Franco. Hundraðir av monnum vórðu dripnir.